

SZAKMAI FOLYÓIRATOK, HÁLÓZATI HÍRADÓK

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS idei 1—2., összevont száma teljes egészében az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók nyolcadik országos tanácskozásáról szól. E tanácskozást 1979. szept. 18—19-én rendezték meg Budapesten, és nevezetességét az adta, hogy ekkor ünnepelte a szocialista magyar orvosi könyvtárügy és dokumentáció megalapításának 30. évfordulóját. A tanácskozást mégsem a jubileum ünneplő hangulata és a múlt felé fordulás jellemezte — történeti dolgokról szinte szó sem esett —, hanem a jelen helyzet felmérése és a jövőbe tekintés, különös tekintettel arra, hogy a sakkönyvtárak rendkívül nehéz helyzetbe kerültek a gazdasági nehézségek, a külföldi könyv- és folyóiratok megdrágulása miatt. Ennek ismeretében a kívülálló számára imponáló az a felelősség, amellyel a tanácskozás résztvevői a kiutat keresték, a kedvezőtlen, sárba ragasztó jelenségek, tényezők ellenére is a fejlődés szükségessége és lehetősége mellett tettek hitet. A kibontakozás útját szinte egyértelműen az *együttműködés*ben jelölték meg: a könyvtári rendszeren belüli együttműködésben éppúgy, mint a hálózaton belüli kisebb-nagyobb együttműködési lehetőségek és formák kiaknázásában. A 11 előadást és 22 kiegészítő referátumot ez a szellem hatotta át, s ezért nem véletlen, hogy milyen nagy teret és figyelmet kapott két „vendégelőadó”, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgató-helyettese és a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának informatikai-számítógépes szakértője: mindketten olyan *központi szolgáltatások*, országos hasznú vállalkozások kifejlesztéséről szóltak, amelyek az orvosi szakirodalmi tájékoztatásügy szempontjából is létfontosságúak. — Noha a tanácskozás napirendjéhez kapcsolódó 13 felszólalást a folyóiratszám nem ismerteti, anyaga így is kerek: napjaink orvosi könyvtárügyének — tágabban: sakkönyvtárügyének — problémagyűjteményeként is érdemes tanulmányozni.

AZ OSZK HIRADÓnak, az Országos

Széchényi Könyvtár tájékoztatójának 1979. évi 11—12-es, összevont számában *Havasi Zoltán* főigazgató-helyettes a nemzeti könyvtár és más intézmények, szervek összefogásával folyó könyvtári forrásfeltáró és retrospektív bibliográfiai munkálatokról beszámolvva átfogó képet nyújt a magyarországi kódextörédek számbavételéről és feldolgozásáról (az Akadémiai Kiadónál van az Egyetemi Könyvtár töredékeiről készülő latin nyelvű kötet kézírata, befejezettnek tekinthetők a Központi Papnevelő Intézet fragmentumait feltáró kötet előkészítő munkái és az esztergomi főszékesegyházi könyvtár fedéltörédekével kapcsolatos gyűjtőmunkák); a kéziratok források országos katalógusának előkészületi munkálatairól; a Régi Magyarországi Nyomatványok kiadásának helyzetéről (az RMNY második, az 1601—1635-ös időszak nyomtatványait feltáró kötete az Akadémiai Kiadónál van, a harmadik kötet készül); a magyarországi könyvtárak XVI. századi külföldi anyagának feltárásáról; a retrospektív magyar sajtó-bibliográfiával összefüggő problémákról; a magyar nemzeti bibliográfia 1920—1944-es évkörének munkálatairól; könyvtáraink zenemű-kéziratainak feltárásáról a Nemzetközi Zenei Forrásrepertórium (RISM) munkálatainak keretében. — A Széchényi Könyvtárban alakult új információs osztályt vezetője, *Mohor Jenő* mutatja be. (Mivel az osztály munkája országos jelentőségű, feladatkörének kikristályosodása után a *Könyvtáros* is részletesen ismertetni fogja tevékenységét.) — Az ifjúsági rovat adatokat közöl a Nemzeti Könyvtár fiataljainak nyújtott kutatási kedvezményekről: ezek szerint 1978-ban 13, 1979-ben 9 fiatal könyvtáros kapott kutatónapot az egyetemi doktori cím elnyeréséhez szükséges dissertáció megírására. A kapott segítséggel élve 1978-ban 2 könyvtártudományi és 11 egyéb (irodalom- és történettudományi), az elmúlt évben pedig 1 könyvtártudományi és 8 egyéb témán dolgoztak a fiatalok.

A KÖNYVTÁRI JEGYZÉSEK 1980/1-es

számát kézbe véve az olvasó első megjegyzése: Végre megszűnt a Békés megyei híradó »suszternak a cipője« jellege! Az az ellentmondás tudniillik, hogy míg a Békés megyei Könyvtár publikációi az ország könyvtárügyi kiadványainak példát mutattak a tipográfiai kialakítás tekintetében — sőt a könyvtár saját előállítású bibliofil sorozatot is közreadott —, könyvtári híradója meglehetősen igénytelen formában készült. A mostani híradószám már nemcsak szép borítójával tűnik ki, hanem a belső oldalak gondos előállításával, szép illusztrációival is. Mindez a könyvtár háziinyomdáját dicséri, s remélhető, hogy a jövőben még szebb és tartalmasabb lesz a Könyvtári Jegyzések. Az idei első szám érdekes tartalmának nagyobb részét a megye zenei könyvtári részlegeinek munkájáról szóló cikkgyűjtemény teszi ki. A részlegek gyakorlati munkáját bemutató írások azért is figyelemre méltóak, mivel Békésben működik az ország legtöbb zenei részlege: a megye 69 önálló könyvtára közül 35-ben található hangzó állomány, átlagosan több mint 650 lemez. (Az orosházi sanyarú könyvtárhelyzetre jellemző, hogy a megye második legnagyobb városa, Darvas József szülőhelye nincs közöttük! Az ellenpélda: Mezőberény község könyvtárának 1211 lemeze van.) A megyében 101 lemezjátszó, 32 magnetofon, 310 fejhallgató, 96 hangszóró teszi lehetővé, hogy a 22 839 darab lemezt 180 hallgatóhelyen használhassák az érdeklődők. (1979-ben 52 ezer esetben hallgattak 20 400 lemezt.)

— A Könyvtári Jegyzések egyéb cikkei helytörténeti vonatkozásúak (Bakó József író, könyvtáros külföldi utazásainak adalékai; Falus Elek orosházi születésű könyvgrafikus és munkái: a Nyugat-könyvek, illetve azok borítói), valamint a békéscsabai és a gyulai könyvtár eszperantó nyelvű folyóiratairól, könyvgyűjteményeiről szólnak.

A PEST MEGYEI KÖNYVTÁROS 1979. évi 3. számában folytatja a hálózati módszertani könyvtárosok tapasztalatainak közlését, amelyet az 1978/2-es számban kezdett el. Ezúttal egy kisközségi járás — a váci — hálózati könyvtárosa számol be munkája tanulságairól, nehézségeiről. Idézzünk cikkéből: „a nyitvatartási időt sok esetben nem tartják be a könyvtárosok. Erről rendszerint tájékoztatjuk az intézmények fenntartóit, azonban esetenként ez sem jár eredménnyel. Ez évben történt, hogy a községi könyvtárak ellenőrzésekor egy este 9 könyvtárat találtunk zárva a rendes nyitvatartási idejében. Ekkor levelet írtunk minden zárva tartó könyvtár vezetőjének, amelyben közöltük, hogy erről jelentést küldtünk a járási hivatal

művelődésügyi osztályának. A hivatal levélben kereste meg a fenntartókat, igazolják, miért volt zárva az intézmény. A fenntartók megküldték az indoklásokat, amelyekben szép számmal akadt nem éppen meggyőző [is], de hinni kellett a »papírnak.« — A híradó fontos továbbképzési anyagot is közöl: a Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkatársa, *Varga Ildikó* összefoglalja az új bibliográfiai leírási szabvány előírásait, és a megyei könyvtárak munkatársainak véleményét figyelembe véve javaslatot tesz a szabvány vagylagos esetekben követendő előírások egységes alkalmazására. — A Pest megyei Könyvtáros más írásai a megye első könyvesházának, az üllőinek könyvtárát mutatják be; megismertetik az olvasót egy kitüntetett könyvtárossal, *Kányi Andrásné* ceglédi könyvtárigazgatóval, továbbá beszámolnak a Gödöllői Városi-Járásai Könyvtárban 1977 tavasza óta működő nyugdíjasklub tevékenységéről.

AZ EGYÜTT című Szolnok megyei híradó elmúlt évi 2—3., összevont száma öt beszámolóban is foglalkozik a megye könyvtárai által 1979-ben rendezett olvasótáborokkal, és megkezdte *Szurmay Ernő*: „Könyvünnepek Szolnok megyében 1929—1978” című tanulmányának közlését, amely első díjat nyert a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének jubileumi pályázatán. Egy másik „könyves” témájú írás is van még a híradóban: *Gaál Sándor* tiszafüredi könyvtárigazgató elemzése a helyi szövetkezeti könyvesbolt munkájáról, vásárlóinak érdeklődéséről, a könyvesbolt és a könyvtár együttműködésének lehetőségeiről. (A könyvesbolt forgalma 1976 és 1978 között 823 ezer forintot 2,1 millióra növelte!) — A szám változatos tartalmából a megye általános iskolai könyvtárainak helyzetével foglalkozó összefoglalásra hívjuk fel a figyelmet: ebből kiderül, hogy 1975 és 1979 között kialakult az egységes általános iskolai hálózat, 89 könyvtáros-tanár végzett alapfokú tanfolyamot, a 107 könyvtárban működő könyvtárosok 92 százaléka részesül valamilyen díjazásban, 36 helyen alakítottak ki könyvtárhelyiséget, s napjainkban már az iskolák felében van önálló otthona a könyvtárnak. Egy tanulóra 9,1 kötet jut, az országos átlagnál 2,3 kötetrel több. A gondok: a megyei fejlesztési irányelvekben megjelölt feladatokat több iskolában a határidő lejárta után másfél évvel sem hajtották végre; az iskolák 37 százalékában esetleges a gyarapítás, nem kötöttek szerződést a Könyvértékesítő Vállalattal; sok helyen ötezer forint alatt marad a beszerzésre fordítható összeg; a könyvtárosok csaknem negyede szakképzetlen.

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

„BIBLIOGRÁFIAI SEGÉDLET A TUDOMÁNYOS SZOCIALIZMUS TANULMÁNYOZÁSÁHOZ” címmel a Budapesti Műszaki Egyetemen folyó, alaptanfolyami, illetve speciális kollégiumi keretben történő oktatáshoz jelentett meg segédanyagot a központi könyvtár. Rohla Mártonné 678 tételes összeállítását az érdekelt tanszék munkájához való szoros igazodást mutatja: figyelembe veszi az oktatási sajátosságokat, és gondot fordít a hallgatók, valamint az oktatók minél szélesebb körű tájékoztatására is. Ezért nem csupán a kötelező és az ajánlott irodalmat sorolja fel, továbbá az 1970 utáni magyar nyelvű művek jegyzékét közli, hanem a tudományos szocializmus tanulmányozásához a legfontosabb magyar folyóiratok 48 tételes válogatását is nyújtja, és tájékoztatást ad a tanulmányozásra érdemes budapesti könyvtári gyűjteményekről, sőt közli az ETO megfelelő táblázatainak kivonatát is. A gondos segédlet használatát több szempontú mutatórendszer könnyíti meg. (1979 [1980] 131 l., soksz.)

A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETÉNEK ÉVKÖNYVE 1978 című beszámoló kötet az 1978. évi, Sopronban tartott vándorgyűlés előadásait teszi közzé. Ezek zöme a központi szolgáltatásokról szól, előadói az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai voltak, akik a Magyar Nemzeti Bibliográfia rendszerét, az MNB számítógépes előállítását, a nemzetközi számítógépes adatnyilvántartási rendszerekben való részvételünket, a hazai központi katalógusokat, az országos kutatásnyilvántartást, a készülő könyvtári katasztert, valamint a könyvtárközi kölcsönzés új

rendszerét és a kötelezpéldányok elosztási rendjét ismertették. Egy nagyobb elemzést is közöl az évkönyv: a szombathelyi Kovács Mária felmérését a gyermekkönyvtárosok tevékenységrendszeréről. A Székely Sándor szerkesztette összeállításban megtalálható a Magyar Könyvtárosok Egyesületének szokásos évi jelentése is (1978-ról), az egyesület akkori vezetőségének névsorával együtt (Népművelési Propaganda Iroda 1979 [1980] 89 l. 13 Ft).

WEÖRES SÁNDOR életművének áttekintését könnyíti meg az a bibliográfia, amelyet a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár adott ki „Mai magyar költők” elnevezésű sorozatában. Az FSZEK bibliográfiai műhelyének ez a hasznos terméke, Zimáné Lengyel Vera munkája, 600 példányban jelent meg. A költő pályáját 1978 végéig követő összeállítás Weöres Sándor két, ars poetica jellegű megnyilatkozásával kezdődik, majd az életrajzi kronológia után a művek és kritikáik 246 tételes felsorolása következik műfajonként, ezen belül idő-, illetve betűrendben. Külön fejezetet kaptak az interjúk, nyilatkozatok, vallomások (52 tétel), a levelezés 38 tétele, valamint a műfordítások, megzenésített művek és a hanglemezkiadások 100 tétele. Az értékes bibliográfiát a Weöres Sándorról szóló bőséges irodalom címléírásai és a költőről írt külföldi méltatások adatai zárják. (1979 [1980] 168 l. — 15 Ft)

A SZÁZADIK FÜZET jelent meg az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ „A tudomány és technika újdonságai magyar nyelven” című, igen értékes ajánló

bibliográfiai sorozatában. E századik kiadvány a VÁL-LALATI ENERGIAGAZDÁLKODÁS-ról szól; a sorozat hagyományos szempontjai szerint válogatott és rendezett anyagot Szabó Bendegúz gépészmérnök gyűjtötte és tárta fel a páromondatos, szakszerű annotációk segítségével. A bibliográfia érdekessége, hogy az általa feldolgozott szakirodalom fejezetei között immár külön részben szerepelnek az atom- és napenergia felhasználásával foglalkozó munkák címléírásai.

„KI NÉPEI VAGY-TOK?” címmel értékes bibliográfiát adott ki a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a világ gyermekszervezeteiről és népi gyermekkultúrájáról. A módszertani és tájékoztatási segédletként is jól használható munka összeállító, Friedrich Lajosné, Godányi Ákosné és Kötél Gyuláné 1978 novemberével lezart gyűjtésükben gazdag ismeretanyagot közölnek a gyermekszervezetekről és azok életéről, továbbá a népi gyermekkultúrának olyan területeiről, mint a népköltészet: népdalok, gyermekdalok, játékdalok; gyermektánccok; népszokások; népi gyermekjátékok: életképek, gyermekorsók. Az 500 példányban sokszorosított, több mint 1300 tételes bibliográfiát lemezjegyzék egészíti ki. A kötet áttekinthetőségét az országok szerinti tagolás is fokozza, tájékoztató értékét pedig rendkívüli módon megnöveli jegyzetapparátusa, rövidítésjegyzéke, név- és fogalommagyarázó lexikái anyaga, a felhasznált művek önálló bibliográfiának is beillő jegyzéke, továbbá a két mutató; ezek közül az egyik tárgyi, a másik országok és — külön — népek szerint tárja fel a

kiadvány anyagát. (1979 [1980] 259 l. — 24 Ft.)

22 RÖPLAP-DOKUMENTUMOT jelentetett meg hasonló formában a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Az illegális kommunista párt harcait felidéző röpcédulák faksimiléit először 1959-ben adta ki az FSZEK, a mostani utánnomás a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusának tiszteletére készült. Az április 4-i kiállítások megrendezését segítette a könyvtár **FAKSZIMILÉK HAZÁNK FELSZABADULÁSÁNAK ÉVFORDULÓJÁRA** című összeállítására, amely 30 dokumentum másolatát tartalmazza a nyomtatott, színes kiállítási felirattal együtt.

A **DÉL-ALFÖLD MADÁRVILÁGÁ**-ról adott ki 1300 példányban sokszorosított kötetet a szegedi Somogyi Könyvtár azoknak a megfigyeléseknek összefoglalása és közkinccsé tétele céljából, amelyeket az ornitológusok az elmúlt tizenöt évben végeztek a Szeged környéki húszer legjellegzőbb madár-élőhelyen. A térképekkel és fényképekkel is illusztrált összeállítás Marián Miklós szerkesztésében, a „Szeged múltjából” (!) sorozat második köteteként jelent meg. Az értékes tudományos munkát önálló bibliográfiának is beillő, 386 tételes irodalomjegyzék egészíti ki. (1980. 258 l. — 25 Ft.)

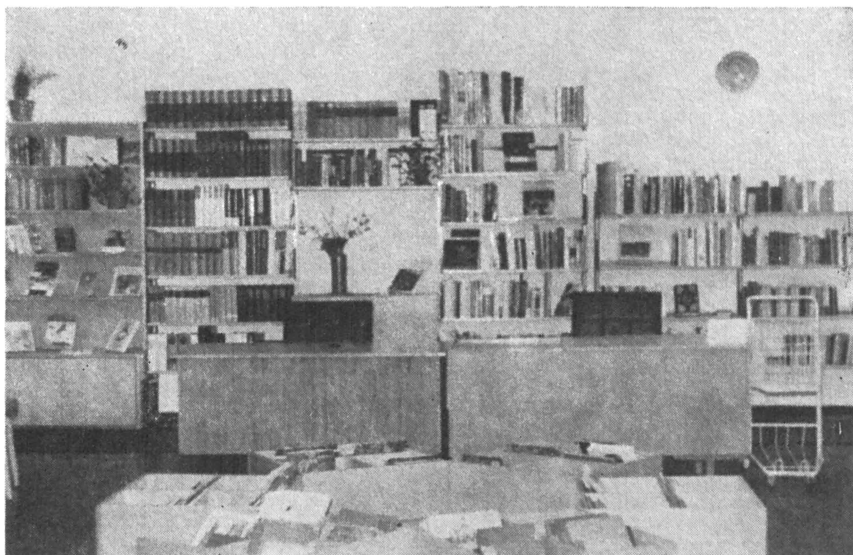
A **SZIGLIGETI SZÍNHÁZ MŰHELYE 1979—1980** elnevezésű sorozatban, amely a szolnoki színház és a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár közös vállalkozása, újabb két összeállítás látott napvilágot: a nyolcadik kötet **Csehov** tragikomédiájának, a **Platonov** szerelmeinek munkapéldánya, a kilencedik pedig bejegyzések nélküli szövegkönyv: **Verebes István** Hásek-átültetése, **Az út, avagy Svejik, a derék katona to-**

vábbi kalandjai című, három felvonásos komédia. Mindkét kötetben bibliográfia is található, a Szejik-szövegkönyvet ezenkívül szemelvények is élénkítik, amelyeket Hásek egyéb munkáiból és Heller: A 22-es csapdája című könyvéből válogatott a szerkesztő.

NÉPZENEI KIADVÁNYSOROZATOT indított a **Veszprémi Megyei Könyvtár** havonta rendezett zenei előadásainak elmélyítésére. Az eddig megjelent összeállítások, **Újhelyi Tiborné** munkái azonos elvek alapján, érdekesen és tartalmasan, több oldalról mutatják be az adott ország népzenei kincsét, de néprajzával, népművészetével, népköltészetével is megismertetik az előadások látogatóit, sőt foglalkoznak az országaink közötti kapcsolatokkal is. Az eddig megjelent, 300—350 példányban sokszorosított, illusztrált, izléses füzetek a magyar, a bolgár és a lengyel népzenevel foglalkoznak: feltárják a könyvtár hanglemmez és magnófelvétel-állományát, szemelvényeket közölnek, s a zenei dokumentumokról szóló minden fejezet, rész tanulmányozását bőszéges irodalomjegyzékek közlésével is igyekeznek segíteni.

ÁPRILIS 1-IG A SZERKESZTŐSÉGBE ÉRKEZETT PERIODIKUS KIADVÁNYOK; MUNKATERVEK, BESZÁMOLÓK ÉS STATISZTIKAI JELENTÉSEK: **Borsod-Abaúj-Zemplén megye irodalma a sajtóban.** 1979. első negyedév; 1979. második negyedév (A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár helyismereti füzetei 4., 5.); **Gazdaságpolitikai Tájékoztató** 43., 1980. január (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján); **Irodalomkutatások.** Az általános és nyilvános könyvtárakban elvégzett irodalomkutatások jegyzé-

ke. 1980. március (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); **A kaposvári orvosi könyvtár 1979. évi új szakirodalmi ajánlata (könyvek)** 1. (Dr. Arató Miklós Orvosi Könyvtár, Kaposvár 1979 [1980]); **Könyvtári Tájékoztató.** 1980. március (Edelényi Nagyközségi-Járásai Könyvtár); **Könyvtári Tájékoztató** 1980/1. sz. (A Szabolcs-Szatmár m. Tanács Jósza András Kórház-Rendelőintézet Gerlei orvosi szakkönyvtára, Nyíregyháza); **Könyvtári Tájékoztató** 1980/2. sz. 1979. évi gyarapodási jegyzék (A Szabolcs-Szatmár m. Tanács Jósza András Kórház-Rendelőintézet Gerlei Könyvtára, Nyíregyháza); **Külföldi pedagógiai könyvek országos gyarapodási jegyzéke.** 1979/2. (Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum); **Külföldön megjelent fontosabb jogtudományi művek jegyzéke.** 1979. negyedik negyedév. (Országgyűlési Könyvtár); **Külföldön megjelent fontosabb legújabbkori történelmi és politikai művek jegyzéke.** 1979. negyedik negyedév. (Országgyűlési Könyvtár); **OMKDK Híradó** 1980/3. sz. (Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ); **Tájékoztató a Vas megyéről szóló irodalomból.** 1980. február (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); **Tájékoztató jegyzék vezetők számára** 1980/1. sz., január, 1980/2. sz., február (Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen); **Tájékoztató külföldi szociológiai folyóiratokról.** 1979/12., 1980/2., 1980/3. sz. (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár); **Jelentés a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtárának 1979. évi tevékenységéről;** **A Szolnok megyei Verseghy Ferenc Könyvtár munkaterve,** 1980.; **A Vas megyei közművelődési könyvtárak számokban,** 1979. (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely).

MERABONA

könyvtári bútorcsalád

Rilzánózott és festett kivitelben

Széles skálájú színválaszték

Gyártja és forgalomba hozza :

TÖVÁLL, SZANY

Ügyintéző: Németh László

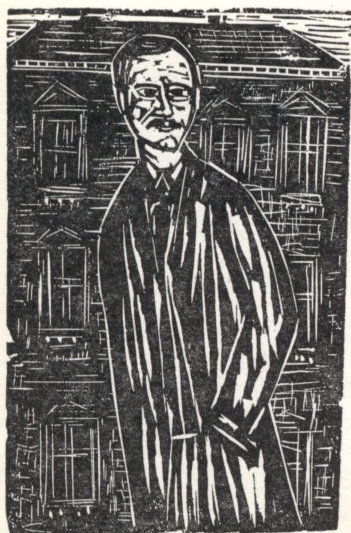
Postacím: 9317 Szany, Szabadság u. 1.

**A berendezési tárgyakat a helyszínre szállítjuk
és beszereljük.**

Díjtalan berendezési tanácsadás.

Perei Zoltán portré-fa-
metszeteiből és egyéb
grafikáiból. (Cikkünket
lásd a 303. oldalon)

Ára: 8,- Ft

HU ISSN 0450-7886